

«Εκτίμηση του βαθμού υποδήλωσης των εργαστηριακά επιβεβαιωμένων κρουσμάτων σαλμονέλλωσης, σιγκέλλωσης, λιστερίωσης, ηπατίτιδας Α, τυφοειδούς πυρετού και παράτυφου από τα δημόσια νοσοκομεία της χώρας στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων το έτος 2013»

1] Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Γραφείου Τροφιμογενών Νοσημάτων του Τμήματος Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης πραγματοποιήθηκε εκτίμηση του βαθμού υποδήλωσης της σαλμονέλλωσης, της σιγκέλλωσης, της λιστερίωσης, της ηπατίτιδας Α, του τυφοειδούς πυρετού και του παράτυφου στο Σύστημα Υποχρεωτικής Δήλωσης Νοσημάτων (ΣΥΔΝ) για το έτος 2013.

Η εκτίμηση της υποδήλωσης των νοσημάτων είναι απαραίτητη α) για την εκτίμηση της πραγματικής τους επίπτωσης στην κοινότητα (disease burden) και β) για την παρακολούθηση της διαχρονικής της εξέλιξης, με στόχο την αξιολόγηση των συστημάτων επιτήρησης και τη λήψη διορθωτικών μέτρων για την ενίσχυσή τους αν χρειαστεί.

2] Μέθοδος - Συλλογή της πληροφορίας

Το πρώτο εξάμηνο του 2014 απεστάλη ταχυδρομικά στους διευθυντές των μικροβιολογικών εργαστηρίων των γενικών νοσοκομείων της χώρας¹, μία δομημένη φόρμα προς συμπλήρωση. Τρεις μήνες μετά ακολούθησε η αποστολή δεύτερης επιστολής για τη συμπλήρωση της φόρμας σε όσους δεν την είχαν ήδη αποστείλει συμπληρωμένη. Οι πληροφορίες που ζητήθηκαν ήταν η ύπαρξη ή όχι δυνατότητας εργαστηριακού ελέγχου για *Salmonella* spp. (non Typhi-Paratyphi), *Salmonella Typhi*, *Salmonella Paratyphi*, *Shigella* spp., *Listeria monocytogenes* και Hepatitis A Virus, καθώς και ο αριθμός θετικών εξετάσεων για καθένα από τα εν λόγω παθογόνα εντός του 2013. Με βάση τον αριθμό των δηλωθέντων κρουσμάτων σαλμονέλλωσης, σιγκέλλωσης,

¹ Δεν συμπεριλήφθησαν τα ψυχιατρικά νοσοκομεία, καθώς και τα ειδικά νοσοκομεία που δεν έχουν παθολογική κλινική.

λιστερίωσης, ηπατίτιδας Α, τυφοειδούς πυρετού και παράτυφου στο ΣΥΔΝ υπολογίστηκε το ποσοστό δήλωσης και στη συνέχεια το συμπληρωματικό του, ποσοστό υποδήλωσης.

3] Αποτελέσματα

Από τα 115 νοσοκομεία στα οποία απευθυνθήκαμε απάντησαν τα 87 (ποσοστό απόκρισης: 75,7%).

3.1] Εκτίμηση της υποδήλωσης της σαλμονέλλωσης

Από τα 76 νοσοκομεία που είχαν τη δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της σαλμονέλλωσης:

- 13 (17,1%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2013
- 1 (1,3%) έδωσε ασαφείς πληροφορίες
- για τα υπόλοιπα 62 (81,6%) προέκυψε ότι από τα 586 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2013, τα 282 (48,1%) είχαν δηλωθεί μέσω του ΣΥΔΝ. Στον **Πίνακα 1** παρουσιάζεται συνοπτικά η πληρότητα δήλωσης της σαλμονέλλωσης από τα 62 αυτά δημόσια γενικά νοσοκομεία της χώρας.
- στις αντίστοιχες μελέτες των προηγούμενων τριών ετών το ποσοστό δήλωσης της σαλμονέλλωσης για το 2012 ήταν 44,4%, για το 2011 ήταν 36,1% και για το έτος 2010 ήταν 34,1%

Πίνακας 1. Πληρότητα δήλωσης σαλμονέλλωσης από τα δημόσια γενικά νοσοκομεία της χώρας, 2013 (n=62).

Ποσοστό δήλωσης (%)	Αριθμός νοσοκομείων (%) 2013
81-100%	14 (22,6%)
61-80%	10 (16,1%)
41-60%	5 (8,1%)
21-40%	9 (14,5%)
1-20%	6 (9,7%)
0%	18 (29%)

3.2] Εκτίμηση της υποδήλωσης της σιγκέλλωσης

Από τα 75 νοσοκομεία που είχαν τη δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της σιγκέλλωσης:

- 48 (64,0%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2013
- για τα υπόλοιπα 27 (36,0%) προέκυψε ότι από τα 167 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2013, τα 104 (62,3%) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.
- το ποσοστό δήλωσης της σιγκέλλωσης για τα έτη 2011 και 2012 ήταν 20,9% και 64,5%, αντίστοιχα

3.3] Εκτίμηση της υποδήλωσης της λιστερίωσης

Από τα 54 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της λιστερίωσης:

- 48 (88,9%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια αίματος το 2013
- για τα υπόλοιπα 6 (11,1%) προέκυψε ότι από τα 7 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2013, τα 3 (42,9%) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.

3.4] Εκτίμηση της υποδήλωσης της ηπατίτιδας Α

Από τα 45 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης της ηπατίτιδας

A:

- 17 (37,8%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική εξέταση για ειδικά αντισώματα έναντι του ιού της ηπατίτιδας Α (IgM anti-HAV) το 2013
- για τα υπόλοιπα 28 (62,2%) προέκυψε ότι από τα 232 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2013, τα 125 (53,9%) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.

3.5] Εκτίμηση της υποδήλωσης του τυφοειδούς πυρετού/παράτυφου

Αναφορικά με τον τυφοειδή πυρετό:

Από τα 41 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης (με καλλιέργεια κοπράνων) του τυφοειδούς πυρετού:

- 40 (97,6%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2013
- για 1 (2,4%) νοσοκομείο προέκυψε ότι 1 κρούσμα επιβεβαιώθηκε εργαστηριακά το 2013, αλλά δε δηλώθηκε (πληρότητα δήλωσης: 0%) μέσω του ΣΥΔΝ.

Αναφορικά με τον παράτυφο:

Από τα 39 νοσοκομεία που είχαν δυνατότητα εργαστηριακής διάγνωσης (με καλλιέργεια κοπράνων) του παράτυφου:

- 34 (87,2%) ανέφεραν ότι δεν είχαν καμία θετική καλλιέργεια κοπράνων το 2013

- για τα υπόλοιπα 5 (12,8%) προέκυψε ότι από τα 28 συνολικά κρούσματα που επιβεβαιώθηκαν εργαστηριακά το 2013, τα 2 (7,1%) δηλώθηκαν μέσω του ΣΥΔΝ.

Συμπεράσματα της εκτίμησης του βαθμού δήλωσης των κρουσμάτων σαλμονέλλωσης, σιγκέλλωσης, λιστερίωσης, ηπατίτιδας Α και τυφοειδούς πυρετού/παράτυφου στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τη σαλμονέλλωση:

- το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων σαλμονέλλωσης εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα υψηλό (51,9%). Το γεγονός αυτό πιθανώς αντικατοπτρίζει την ανάγκη περαιτέρω ευαισθητοποίησης των κλινικών και εργαστηριακών ιατρών σχετικά με τη διαδικασία δήλωσης των μεμονωμένων κρουσμάτων και των συρροών
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) είχαν μόνο 24 από τα 62 (38,7%) νοσοκομεία για τα οποία ήταν διαθέσιμη η πληροφορία
- 18 (29,0%) νοσοκομεία που είχαν θετικές καλλιέργειες κοπράνων για σαλμονέλλα το 2013 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τη σιγκέλλωση:

- το ποσοστό υποδήλωσης των κρουσμάτων σιγκέλλωσης δεν ήταν ιδιαίτερα υψηλό (37,7%), κάτι που ενδεχομένως απεικονίζει την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών ευαισθητοποίησης του ιατρικού κόσμου σχετικά με τη δήλωση του νοσήματος
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) είχαν 13 από τα 27 (48,1%) νοσοκομεία για τα οποία ήταν διαθέσιμη η πληροφορία
- 8 (29,6%) νοσοκομεία που είχαν θετικές καλλιέργειες κοπράνων για σιγκέλλα το 2013 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τη λιστερίωση:

- ο συνολικός βαθμός υποδήλωσης των κρουσμάτων λιστερίωσης ήταν ιδιαίτερα υψηλός (57,1%), παρότι ο αριθμός των εργαστηριακά επιβεβαιωμένων κρουσμάτων ήταν μικρός
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) είχαν 2 (33,3%) από τα 6 νοσοκομεία για τα οποία ήταν διαθέσιμη η πληροφορία

- 3 (50,0%) νοσοκομεία που είχαν θετικές καλλιέργειες αίματος για λιστέρια το 2013 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με την ηπατίτιδα Α:

- ο συνολικός βαθμός υποδήλωσης των κρουσμάτων ηπατίτιδας ήταν ιδιαίτερα υψηλός (46,1%)
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) είχαν 12 (42,9%) από τα 28 νοσοκομεία για τα οποία ήταν διαθέσιμη η πληροφορία
- 7 (25,0%) νοσοκομεία που είχαν θετική εξέταση για ειδικά αντισώματα έναντι του ιού της ηπατίτιδας Α (IgM anti-HAV) το 2013 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

Αναφορικά με τον τυφοειδή πυρετό/παράτυφο:

- ο συνολικός βαθμός υποδήλωσης των κρουσμάτων τυφοειδούς πυρετού και παράτυφου ήταν πολύ υψηλός (100,0% και 92,9%, αντίστοιχα)
- ικανοποιητικό ποσοστό δήλωσης (>60%) για τον τυφοειδή πυρετό δεν είχε κανένα νοσοκομείο, ενώ για τον παράτυφο είχε μόνο 1 νοσοκομείο
- το μοναδικό νοσοκομείο με θετική καλλιέργεια κοπράνων για *Salmonella* Typhi δεν τη δήλωσε στο ΣΥΔΝ, ενώ τρία νοσοκομεία που είχαν θετικές καλλιέργειες κοπράνων για *Salmonella* Paratyphi το 2013 δε δήλωσαν κανένα κρούσμα στο ΣΥΔΝ

Γραφείο Τροφιμογενών Νοσημάτων

Τηλ. Επικοινωνίας: 2108899007,-064,-065,-152